

Branimir Stojanović

**Sentimentalno
vaspitanje –
logika jedne
biografije**

Branimir Stojanović

**Sentimentalno
vaspitanje –
logika jedne
biografije**

I deo

Branimir Stojanović

**SENTIMENTALNO VASPITANJE –
LOGIKA JEDNE BIOGRAFIJE**

M   *K*

Glavna in odgovorna urednica:

Nina Krajnik

Lektoriranje:

Zorica Marković

Milica Tomić

Oblikovanje in prelom:

Borjan Grujić

Izdalo in založilo:

Slovensko društvo za lacanovsko psihoanalizo

Berčičeva 3

SI – 1260 Ljubljana-Polje

www.sdzlp.si

Zanj Nina Krajnik

Tisk: Cicero Begunje d.o.o.

Naklada: 1500 izvodov

Ljubljana, 2021

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.41-94

STOJANOVIĆ, Branimir

Sentimentalno vaspitanje - logika jedne biografije / Branimir Stojanović. - Ljubljana :

Slovensko društvo za lacanovsko psihoanalizo, 2021. - (Zbirka Juno)

ISBN 978-961-94682-1-0

COBISS.SI-ID 74962947

Vse pravice pridržane. Brez soglasja izdajatelja je prepovedano reproduciranje, distribuiranje, javna proiščitev, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnemkoli obsegu ali postopku, s fotokopiranjem, tiskanjem ali s shranitvijo v elektronski obliki.

Nelagodnost u psihoanalizi. Beograd, 2008.

Kao kandidat Beogradskog psihoanalitičkog društva, B. S. je 2008. pozvan od koleginice, analitičarke B. A., da se priključi Komitetu biblioteke, jednom od četiri organa psihoanalitičkog društva: „Na Skupštini Društva ste predloženi da budete član Komiteta biblioteke. Da znate, ja sam vrlo autoritarna, zahtevam red i rad i imam velike ambicije sa bibliotekom: želim da organizujem ciklus predavanja nepsihoanalitičara na psihoanalitičke teme ili teme bliske psihoanalizi, želim da naši članovi recenziraju knjige nove psihoanalitičke produkcije i želim da izdajem bilten *Večeri biblioteke*. B. S. je pitao zašto bilten, zašto ne časopis. B. A. se nasmejala i rekla: „Kolega, vi ste ambiciozniji od mene.“

Uz pomoć kolega iz Komiteta, B. S. i B. A. su pokrenuli tribinu na kojoj su se pojavili predavači iz oblasti antropologije, teorije književnosti i teorije filma. Kandidati su prikazali preko petnaestak novih psihoanalitičkih knjiga. Paralelno s tim, časopis u osnivanju je pokrenuo projekat „Nikola Mikloš Šugar“, kojim je B. S. nanovo, nakon Petra Klajna 1979. godine, za novu generaciju psihoanalitičara otkrio prvog psihoanalitičara u Jugoslaviji. Šugar

je 1938. osnovao lokalno psihoanalitičko društvo – Beogradsko psihoanalitičko društvo.

Časopis je inicirao i prevod sa mađarskog i nemačkog čitavog pisanog opusa N. M. Šugara i organizovao razgovor pod nazivom „Psihoanaliza i njeni neprijatelji“, na kojem su psihoanalitičari Društva diskutovali o razlozima nepostojanja psihoanalize u javnom prostoru i odsustva istorijskog sećanja samih psihoanalitičara na istoriju psihoanalize u Jugoslaviji. Ovo su sve bili elementi, uz još nekoliko zanimljivih tekstova, koji su učinili da B. A., B. S. i kolege iz Komiteta biblioteke Društva donesu odluku da pokrenu časopis *Arhiv psihoanalize*, koji bi se bavio beleženjem događaja iz aktuelnosti i istorije psihoanalize u Jugoslaviji/Srbiji.

Tokom gotovo jednogodišnje produkcije časopisa, B. S. je B. A. često govorio da će nakon izlaska *Arhiva psihoanalize* nastati ogromni problemi, jer će prvi put usmeno predanje psihoanalize postati pisana i javna istorija i da ne veruje da društvo ima kapacitet da kroz ovaj proces prođe bez lomova. B. A. se smejala i govorila da joj nikako nije jasno kako filozofi mogu tako lako da daju tako anticipativne procene šta će se desiti, odnosno da ova katastrofična prognoza B. S.-a može lako da se interpretira, ali da će se uzdržati.

Istorija psihoanalize u Srbiji je jedna mučna, mračna i duga istorija diskriminacije, zabrane i progona. Počela je 1941. odlukom ministra Antona Korošca da se kao „jevrejska nauka“ zabranjuje na Beogradskom univerzitetu, nastavila se smrću N.M. Šugara u logoru Terezijenštat 9. maja 1945, a zatim, tokom socijalizma, zabranom privatne prakse, odnosno psihoanalize kao privatne edukacije i organizacije, te sistematskim progonom i uništenjem

svoga što je njen tadašnji lider Vojin Matić napravio. Tokom devedesetih godina, psihoanaliza je čak proganjana kao „sekta opasnih namera“.

Psihoanalitičari su od 1938, kada je Šugar proizveo prva dva analitičara Vojina Matića i Vladislava Klajna 1941, gotovo sedamdeset godina bili neka vrsta ilegalnog pokreta otpora, koji je razvio vrlo visok stepen netolerancije prema spoljnom svetu i gotovo nikakve navike da se tom svetu obraća.

Nažalost, katastrofična anticipacija B. S.-a se ostvarila: kada je, pred sam kraj produkcije, na Skupštini Društva predložen kao tačka dnevnog reda, časopis je oštro kritikovala T. Š. P., osnivač i najugledniji član novog Beogradskog psihoanalitičkog društva. Nakon toga, zahtevano je od Komiteta biblioteke da se pojavi na razgovoru s komisijom sastavljenom od tri člana Izvršnog odbora Društva da bi se diskutovalo o pojedinim formulacijama iz Uvoda i mnogim drugim primedbama stavljenim na račun *Arhiva psihoanalize*. Komitet biblioteke je odbio najpre ton i način na koji se na Skupštini govorilo o *Arhivu*, a zatim i bilo kakav razgovor u ovakvoj atmosferi.

Odlukom Izvršnog odbora, Komitet biblioteke je rasformiran, a pitanje *Arhiva psihoanalize* stavljeno je ad akta. Društvo je ušlo u međusobne borbe, rasepilo se, a 2010, odlukom Internacionalne psihoanalitičke organizacije, uvedena je neka vrsta protektorata nad Beogradskim psihoanalitičkim društvom (koje je od 2007. ravnopravni član ove organizacije). Jedino što je B. S. promašio u svojoj katastrofičnoj anticipaciji jeste da se Društvo rasepilo pre, a ne nakon izlaska *Arhiva psihoanalize*.

B. S., koji je od 2002. godine član Beogradskog psihoanali-

tičkog društva – tada je i prvi put pristao na bilo kakvo članstvo – veoma dugo je mislio da su psihoanalitičari razumni ljudi koji poštuju princip realnosti i da, za razliku od filozofa, mogu da izađu na kraj sa socijalnim zapletom fundamentalnog fantazma *Dete je tučeno*. Nažalost, našao se tamo gde je već bio 1979, kada je u najvećem amfiteatru Filozofskog fakulteta u Beogradu čekao odgovor na pitanje o izbačenim profesorima. Sada se, doduše, oseća kao stari pas koji leži kraj ograde, sve vidi, sve čuje, sve mu je jasno, ali mrzi ga da laje.